

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in upravnništvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“,
Komenskega (Poljske) ulice št. 10.

Razglas vis. čast. knezonadškofijstva solnograškega o Cecilijinem društvu.*)

Ker smo čč. bralcem že priobčili pristrčni in jedrnatí govor prevzvišenega kardinala Haller-ja o cerkveni glasbi, zdi se nam prijetna dolžnost, da tu pónatisnemo tudi razglas knezonadškofijstva o isti stvari, kakor ga nahajamo v ukaznem listu za nadškofijo solnograško. Že to, da piše uradno glasilo o jubilejni slovesnosti domačega Cecil. društva ter da poziva k njeni udeležbi, je zelo važno in znamenito. Še bolj pa nas veselijo in vnemajo tople besede in resnične misli, ki jih izraža razglas. Čim bolj nas kot strokovnjake skušnja uči, da se mnogo trudimo brez primernega uspeha, dà, celó popolnem zastonj, ako nam na pomoč ne pride cerkvena zakonita oblast, tem bolj se moramo veseliti te izjave in tem pristrčnejše moramo želiti, naj bi vendar povsod, kjer se pojavljajo cerkveno-glasbeni naporí, jim dobrohotno in razumno na pomoč prišla tudi ona mesta, kjer se nahaja avtoriteta in cerkvena veljava. Ondi, kjer cerkveni glasbenik v pravem smislu reformatorično delati hoče in mora, je ta naklonjenost in neposrednja pomoč cerkvene višje oblasti kar neobhodno potrebna, je *conditio sine qua non* vsacega stalnega uspeha. To potrjuje zgodovina našega društvenega delovanja na vsaki strani. Zato zabeležimo vselej s tolikim veseljem vsako znamenito izjavo višjih cerkvenih predstojnikov in njenih uradov, kadar blagohotno omenjajo načela ali delovanje našega društva, ker s tem obnemogle v njihovem zaupanju zopet poživijo, mlačneže dramijo, svojemu poklicu zveste za njih delo in trud poplačajo ter k novi veseli tvornosti povzbujajo, zlasti pa tudi, ker s tem nezaupnost, katera se še često Cecilijinemu društvu in njegovim zastopnikom nasproti kaže, dobi precejšen udarec.

Po teh kratkih opazkah naj sledi razglas sam; tako-le se glasi:

*) Gl. Flieg. Bl. für kath. K. M. št. 3, 1898.

„Na praznik sv. Cecilije tekočega leta (1897) se bode spopolnilo 25 let, odkar obstoji v solnograški nadškofiji društvo, katero si je pod varstvom le-té nebeške zavetnice zastavilo nalogo, cerkveno glasbo v duhu in po volji sv. katoliške cerkve gojiti, pospeševati in spopolniti. Cecilijino društvo naše nadškofije, o katerem tu govorimo, ustanovila je duhovščina, ona ga vodi in po deželi razširja. Škofijstvo je njegov začetek z veseljem pozdravljalo, njegovo rast pospeševalo ter njegove napore podpiralo. Opomnimo le na razglasila z dné 29. marca 1876 in 20. oktobra 1886, s katerima se je nakupovanje lahko izpeljivih cerkvenih muzikalij iz cerkvenih blagajnic dovolilo, dalje na konzistorijalna oglasa z dné 20. decembra 1878 in 9. okt. 1880, katera ustanovitev župnijskih društev priporočata, k udeležbi preobrazbenih teženj Cecil. društva in zlasti k vpeljavi cerkveno-glasbenega poduka za šolsko mladino spodbujata. Da bi se splošno narodno petje v cerkvi zopet jelo razvijati, izdala se je za vso škofijo posebna pesmarica, katere prav majhen natis je zdaj tudi za šolsko mladež kot oficijelna mašna pesmarica predpisana ter na katere marljivo porabo s današnjim razglasom zopet opominjamo.

Omne initium grave; kakor se vse dobro le polagoma razširja in pripoznava in ne redkokrat dolgo časa ugovore in boje poskušati mora: prav tako se je godilo delovanju Cecilijinega društva. Jako velike so bile težave, katere so se v podobi „starodavnih“ navad reformi nasproti postavljale in tudi še dandanes niso popolnem premagane. Vendar pa se je vednemu prizadevanju društva in podpirajoče ga duhovščine posrečilo, da je bil začetek dober in je napredek vsega priznanja vreden. In ko je pingavska in pongavska duhovščina dné 25. julija 1880 izjavo z 42 podpisi le-sem poslala, da je polnoštevilno sklenila, iz prepričanja pridružiti se določnim naporom za zboljšanje cerkvene glasbe ter z vso svojo mašniško veljavo po vsi moči si prizadevati, da zadobi cerkvena glasba boljši cerkveni značaj, določbe gledé svete liturgije pa pristojno jim vrednost, — tedaj ja bilo škofijstvo prepričano, da je zmaga dobri stvari zagotovljena.

Danes, čez 25 let, smé Cecil. društvo z zadoščenjem ozirati se na svoje uspešno delovanje, ordinarijat pa kàj rado porabi priliko približujočega se društvenega jubileja, da vsi prečastiti duhovščini najtoplejše priporoča še za naprej krepko pospeševanje in podporo našega društva. Posebno ondi, kjer so nameni društva našli malo tal ali pa nobenih, naj se gleda na to, da zadobi katoliška cerkvena glasba zopet svoj z liturgijo tesno spojeni, enotni značaj ter da se znabitne razvade polagoma z modrostjo odstranijo.

Ni ga dvoma, da cerkveni pevski zbor k altarju spada ter da prav radi tega sv. cerkev strogo izvrševanje cerkvene liturgije zapoveduje. Ves obred službe Božje je kolikor mogoče skrbno urejen, celò pri izvenliturgičnih javnih pobožnostih je raba gotovih od cerkve potrjenih litanij in molitev predpisana. Iz tega pa gotovo sledi, da se morajo tudi pesmi, ki se rabijo pri liturgični maši, obravnavati po pravilih, nahajajočih se v papeški konstituciji „de prohibitione et censura librorum“; ravno tako, da, kakor se noben molitvenik brez škofijskega privoljenja ne sme tiskati, tako tudi nobena mašna ali sploh cerkvena pesem, ako se ne strinja s predpisanim tekstom ali s potrjenimi pesmaricami, se pri službi Božji samovoljno rabiti ne more. Jasno je tudi, da

se določbe sv. cerkve ne smejo žrtvovati osebnemu popačenemu okusu; zato naj pa tudi skrbi vsak dušni pastir, vsak cerkveni pevovodja ali orglavec, da od kora odvrta vse, kar se nikakor ne strinja s svetostjo kraja in svete daritve.

Cecilijino društvo si ne prizadeva za nemogočo stvar, marveč namerava, tudi v najmanjših selskih cerkvah ter v najtežavnejših razmerah stvariti cerkveno glasbo, ki je vredna hiše Božje; smoter, ki se dá zmiraj doseči, da je le volja dobra. Ordinarijat toraj nujno želi, naj bi hotela čast. škofijska duhovščina z isto gorečnostjo, katero je kazala za društvo o njegovem začetku, pospeševala in podpirala tudi za naprej 25 let staro društvo, da se ohrani, kar je doslej doseglo ter da more napredovati tudi v bodočnost.*

Dr. Francišek Ks. Witt.

V spomin desetletnice njegove smrti napisal L. Arh.

(Dalje.)

Fle preveč zapeljivo je bilo, vpeljavati tudi v cerkev vsaj melodije in harmonije, ki so tako zelo ugajale zunaj cerkve; ker tekst — to so vedeli — mora ostati nespremenjen. Polagoma se je vendar vrnila posvetna glasba v cerkev in je gospodovala in se šopirila dolgo, dolgo!...

Verni, resni možje so si jeli koncem 18. in začetkom 19. stoletja prizadevati povzdigniti cerkveno glasbo, ki je bila tako globoko padla. Čas je že bil, otresti se stalnih oblik tedanjih maš in dati slovo lascivnim, sentimentalnim napევom cerkvenih pesmi. Stalnih oblik maš sem dejal. Kako to?

Oporni pevci so peli tudi v cerkvi, zlasti po dvorih. Hoteli so se seveda skazovati, in zato se je moral skladatelj nanje ozirati. Nekaj imenitnih solospევov je bilo neizogibnih. A tudi igralci na inštrumente so zahtevali dobrih in lepih vlog. Tako nahajamo pri tedanjih mojstrih (Mozart, oba Haydna, Beethoven, Albrechtsberger i. dr.) res umetne, veličastne maše, ki pa niso nikakor za cerkev, temveč le za koncertne dvorane.

Ti umetniki so našli dosti posnemovalcev, ki pa nikakor niso mogli doseči duha njih umotvorov, zato so pa tembolj tlačánsko posnemali zunanjo obliko njihovih maš. Svojim plitvim skladbam so pomagali s prijetnimi, ušesom dopadljivimi melodijami do veljave. Recept za maše po tedanjem okusu in šegi bi bil nekako ta-le:

Kyrie — melodijozen, nekaj solo-mest, parkrat tudi malo ropota s trobentami in pavkami.

Gloria. — Pri začetnih besedah Gloria in excelsis Deo (katerih zbor ne smé ponavljati, ker jih je zapel že mašnik) je fortissimo. Vse, kar poje, gode, piska, se mora pokazati v svoji polnosti in moči, kajti pri „et in terra pax“ pade melodija in se umiri, da se izraža kontrast mej gloria in pax. Domine Deus, rex . . ., Domine fili . . . je zdihujoč, mehkužen solo. Konec ne sme zaostati za začetkom. Cum sancto Spiritu ali vsaj Amen je včasih fuga, največkrat se pa ponavlja začetni vrišč in ropot. Ubogi Amen se ponavlja v raznovrstnih legah; včasih je revež brez glave (-men), zato se mu pa večkrat pridene v zadostilo Patris (Patris. Amen).

Credo napravlja tudi pravim cerkvenim skladateljem težave. Zato ni čuda, da je pri tej struji cerkvene glasbe najbolj vodén in prazen. Neizogiben je solo pri *Et incarnatus*. *Passus* — bolečine naznanjujoče disonance, *sepultus* — grozo in smrt predočujoči nizki grobni glasovi, ki se pri *Et resurrexit* spremené v kar mogoče visoke in močne z vsemi inštrumenti. Konec kakor pri *Gloriji*.

Sanctus. — Pri „pleni sunt coeli“ imajo glavno vlogo trobente in pavke.

Benedictus — sladek, sentimentalen solo, ki nima ne konca ne kraja. Seveda tudi

Agnus ne more biti brez solo-mest. Konec je ali prav hrupen (!), véasih tudi prav tih.

Tako ni moglo ostati. Dejal sem že, da so koncem 18. in začetkom 19. stoletja jeli resni in verni muziki misliti in tudi delovati za zboljšanje cerkvene glasbe. Prvi izmej teh vrlih mož je

Gašper Ett (1788—1847), organist v Monakovem. Študiral je stare klasične cerkvene kompozicije in se čudil bogati harmoniji in finemu okusu skadateljev. Z dvornim kapelnikom B. Schmidtom sta jih več uvedla na kor dvorne cerkve. Njemu je koristilo to učenje. Postal je dober skladatelj, sicer ne ravno monumentalnih del, pač pa so njegove ljubke, melodijozne pesmice prav prikladne manjšim zborom. (*Adoro Te, Bone Deus* itd.)

Janez Gašper Aiblinger (roj. 1780.) organist v Monakovem, je znan po svojih ljubkih, nežnih kompozicijah, ki se morajo peti s pobožnim občutkom; drugače zgubé svojo lepoto.

Bolj krepko nego Ett se je potegnil za stare mojstre 16. stoletja kanonik dr. Karol Proške v Regensburgu. Rojen je bil 1749. Po dovršenih gimnazijskih študijah bi bil rad šel v semenišče, česar mu pa oče ni dovolil. Zato je študiral medicino in postal číslan zdravnik. Po očetovi smrti je postal duhovnik in je bil vikar ter kapelnik pri stolni cerkvi v Regensburgu, kjer je bil kmalu povišan v kanonika. Z gorečo vstrajnostjo se je lotil reforme cerkvene glasbe in je z Hanischem in J. Jurij Mettenleiterjem pridno nabiral kompozicije starih mojstrov in jih več izdal. V regensburški stolnici so se jele po velikih zaprekah prepevati stare klasične skladbe iz 16. in 17. stoletja. Somišljenik Proškejev, ki je umrl 1861., je bil Schrems stolni kapelnik, Wittov učitelj.

Regensburg je bilo gledé cerkvene glasbe prvo mesto na Nemškem in je še. Tu si je pridobil Witt oni estetičen, liturgičen okus, ki ga je vpsabljal za poznejše delovanje. Kot 14-letni deček je znal okoli 300 maš itd. od raznih skladateljev (mej njimi tudi Haydn, Mozart, Cherubini i. dr.), a ne samo peti ali igrati, temveč izpisati je mogel vsako pesem v partituri, kjer si hotel.

Temeljite študije in občevanje s Proškejem in Schremsom je navdušilo Witta za stare klasike. Kedar je utegnil, je šel h glavni skušnji stolnega zbora pod Schremsovim vodstvom. Tu se je prepričaval, zakaj da ta ali ona pesem ugaja duhu molitve in zakaj kaka druga ne. Spoznaval je napake, radi katerih ne upljivajo skladbe na duha in srce.

Vedno bolj in bolj je dozoreval v njem sklep, posvetiti se reformi cerkvene glasbe. Prvi spis njegov o tej stvari je iz leta 1859., priobčen v prilogi „Augsburger Postzeitung“ st. 72—74. Naslov se glasi: „Die kirchliche Musik im Allgemeinen, besonders in Regensburg und München. Tu nam podaja Witt svoje nazore o cerkveni glasbi, za katere se je vedno boril in jih neustrašeno zagovarjal.

V novejšem času, pravi, se je jelo mej glasbeniki in tudi mej mislečimi verniki delovati na to, da se odpravi sedaj navadna glasba iz cerkve ter se vpelje drugačna, primerna in dostojna sv. kraju. Rudečica nas mora oblititi, ko nam očita n. pr. brezverni David Strauss, in sicer po pravici, da glasba na cerkvenem polju ni nič več produktivna. Dokazuje to z Mozartom, čegar skladbe so tako čislane po raznih korih. „Ali ima Mozart kaj cerkvenega duha?“, se vpraša. In vendar se prepevajo njegove kompozicije povsod! Cerkev nima več svojega petja! — In Gustav Heuser: „Dozdeva se nam, da smo še na cerkvenih tleh, ali v resnici smo jih že davno prestopili. Cerkvena glasba je dokončala svoj delokrog!“ Tako nasprotniki. A jaz trdim, da ga še ni dokončala. Cerkev ni suho drevo brez življenja, kakor mnogi z radostjo in vidnim veseljem govoré, temveč ima še moči, vzbuditi novo življenje. In vzbudila bode tudi glasbo!

Po pravici se očita škofom in duhovnikom, da so oni krivi propada cerkvene glasbe; zato se pa tudi reforma od njih pričakuje. Dolžni so pred Bogom in svetom storiti v tem oziru, kar morejo. Res je sicer, da je ljudstvo razvajeno. Toda če ne nehajo s glasbo sedanje vrste, mu bodo s časoma še veseli Haydn, Mozart, Gruber — preresni. Zato podučujmo ljudstvo, čistimo njegov okus!

Brezpametno je trditi, da je vsejedno, naj se poje to ali ono v cerkvi. Duhovnik se ne more za vse brigati, saj ima družega dela dosti, se večkrat sliši. Dobro, potem mu ni treba skrbeti ne za slike, ne za kipe, ne za obleko pri službi božji, sploh za nobeno stvar. Če glasba ni važna in vredna vsaj toliko, da skrbi duhovnik kot gospodar v cerkvi zanjo, potem sploh ni nič važnega, kar pomaga povzdigniti službo božjo. Pokvarjenemu okusu ljudstva je tudi bolj všeč zaljubljena natararica kakor kaka sveta, čista, nedolžna devica. Zato pa duhovnik ne bo še odstranil iz cerkve svetih podob in jih nadomestil s posvetnimi. Isto tako naj bo s petjem! Ali se smejo na besede, ki naj se pojo na koru pri službi božji in katere se po pravici smatrajo dane Cerkvi od sv. Duha, delati napevi, ki so bolj prikladni tekstu Don Juana nego svetim molitvam! Ne, to ne more, to ne sme biti! Naj vendar že prepovedó duhovniki tako glasbo v cerkvi. Res je, da niso vsi pevci; à ti naj se ravnajo po zgledu nekega že umrlega škofa, ki tudi ni bil pevec, pa si je postavil načelo: Cerkev tako hoče, in mi moramo vse storiti, da se natanko izpolnuje njena volja tudi v tej točki.

Po teh navdušenih besedah pojasnuje, zakaj se morajo odpraviti iz cerkve Haydn, Mozart, Beethoven. Witt se je dolgo pečal z njimi in poznal njih krasoto in lepoto ter jo občudoval. Toda spoznal je, da niso za cerkev, in zato je deloval na to, da se odstranijo raz kor. To ni noben fanatizem, pravi dalje, temveč kdor vé, kaj zahteva sv. Cerkev, vé in je prepričan, da se mo-

rajo ti skladatelji umakniti iz cerkve. Podlaga cerkvenemu petju je koral, katerega ne smemo nikdar zavreči. Nastale bi namreč zmešnjave, kakor so nastale vedno, kadar se je zavrgla tradicija pri dogmah. Vsak skladatelj, ki ne zida na koral, kakor so delali Palestrina, Vittoria, Anerio, Lasso, dela zaman za cerkev, ker njegova dela nimajo cerkvenega duha, cerkvenega značaja. Res se s koralom omejuje prosti vzlet duha, napredek i. t. d. In to hoče sv. Cerkev. Saj postavi ona meje tudi v dogmah, cerkvenem pravu i. dr., in kdor jih prestopi, se loči od nje. Ona dobro vé, zakaj tako dela. Pri operi ni nobenih mej; a sedaj se zahteva, da se morajo postaviti neke meje, ker sicer pridemo do popolne nezmisli. Sedanji mladi skladatelji se ne zmenijo za nobeno pravilo, da morejo potem reči, da so originalni. Kdor trdi, da se na podlagi koral ne more razvijati cerkvena glasba, se jako moti in pokaže, da ga ne pozna.

Vrnimo se izključno k starim skladateljem, dokler ne začnejo novi skladati v cerkvenem duhu. Vtopimo se v stare skladbe in čistimo z njimi okus ljudstvu, dokler ne pride genij, ki bode združil velikanski napredek glasbe sedanjega stoletja s pravim cerkvenim duhom, in nam tako ustvaril cerkveno glasbo ustrezajočo sedanjim razmeram. Vsem pa velja: Parate vias — pripravljajmo pot temu geniju!

To so načela, za katera se je Witt boril 25 let (1863—88), jih učil, zagovarjal, po njih pisal in skladal.

1865 je izdal knjižico: „Der Zustand der katholischen Kirchenmusik zunächst in Altbayern. Allen Geistlichen, Chorregenten und Freunden der Musik zur Erwägung vorgelegt von Fr. Witt.“ V njej govori najprej o propadu cerkvene glasbe, kako se mora povzdigniti, kdo ima dolžnost za to skrbeti, in razvije svoj program. Piše dosti mirno, in opira svoje nazore s citati iz Ambrosa, Thibaut i. dr. Vedel je, da je s to knjižico napovedal vojsko tedanji cerkveni glasbi, da ga bodo imeli za zelota, fanatika, sovražnika prave umetnosti, nasprotnika umetnikom Haydnu, Mozartu i. dr. Toda Witt je bil moč, in se ni vsega tega nič ustrašil. Ljubil je sv. Cerkev z gorečo sinovsko ljubeznijo, in iz te ljubezni je izviral njegova močatost, odločnost in neustrašenost v boju za njene pravične zahteve. Teoretično in praktično v glasbi izobražen pridobil si je že ime s svojimi kompozicijami. V govoru in peresu je bil zelo zmožen; zagovarjal je svoje ideje navdušeno in prepričevalno. Kako je bil sam navdušen, priča nam celo njegovo življenje. Vse svoje moči je posvetil reformi cerkvene glasbe, za katero mu ni bil noben trud prevelik, nobena žrtva predraga.

Časopisi so naznanili z veseljem to njegovo knjigo, škof pasavski mu je poslal priznalno pismo, in stotine iz vseh dežel so ga pozdravljale kot začelnika in vodnika na težavnem potu reformovanja.

1. januarja 1866 je jel izdajati „Fliegende Blätter für katholische Kirchenmusik“. Že po preteku prvega leta je imel list 906 naročnikov iz različnih dežel, 40 celo iz Amerike. Prinašal je navdušene članke iz ognjevitega peresa Wittovega, ocene, glasbene priloge.

(Konec prih.)

Dopisi.

Iz Sodražice. Prelepo cecilijansko petje povspelo se je v novejšem času tudi pri nas, reči smem, že na visoko stopinjo. Pod vodstvom vnetega in marljivega g. organista J. Cimermana ne slišiš nikdar onih necerkvenih popevk prejšnje dobe, proti katerim se je po vsej pravici boril že marsikateri vodja cerkvenega petja, pač pa se čuje v naši cerkvi vse skozi pravo cerkveno petje, katero mora nagibati vsako verno srce k pobožnosti.

Pri tihih sv. mašah, pri blagoslovu in drugih opravilih pojó se pesmi iz najboljših slovenskih zbirk, kakor iz: Cecilije, Slava Bogu, Cerkvenega Glasbenika, kateri nas je zlasti zadnji čas razveseljeval z ljubkimi pesmicami, iz Foersterjeve „Cantica sacra“, iz Hladnikovih in Riharjevih zbirk, katere nam posebno ob praznikih in godovih ponujajo obilo tvarine. Pri prvi sv. maši poje že temeljito izvežbani mešani zbor, ob desetih pa se mogočno razlegajo vbrani glasovi moškega zbora tukajšnjega pevskega društva „Glas“.

Da se je pri nas res vkoreninilo pravo cecilijansko petje, pričajo zlasti prazniki, kadar je slovesna peta sv. maša. Takrat se poje strogo po liturgičnih pravilih. Treba je bilo sicer res včasih nekoliko hladiti kri zaradi neumestnih ugovorov med ljudmi, n. pr. da predolgo časa trpi, zakaj vse latinsko; a vse to je zdaj za vselej premagano. Koralno petje, katero se je pred jednim letom oglasilo raz tukajšnji kor, vzbudilo je nekoliko začudenja in nekaj pomislekov, a ko so ljudje že nekaterikrat čuli veličastni introitus, katerega navadno poje trije pevci, Gloria Patri pa celi zbor čveteroglasno, menim, da vsakdo občuduje, kako krasna je cerkvena glasba zlasti te vrste. Graduale in offertorium poje navadno čveteroglasno iz „Cerkvenega Glasbenika“, katerega vrednost je v tem oziru nepopisna. Latinske maše poje mešani zbor: Foersterjevo Missa s. Caeciliae, Angelikovo Tota pulchra es Maria, Hladnikovo Slovesna maša v čast presv. Trojici in Schweitzerjevi Schutzengel- in Kind-Jesumesse. Ni jih sicer veliko, a ker se te že dokaj dobro izvajajo, priljubile in skoro udcmacile so se med ljudstvom, da jih tem rajše in s tem večjim pridom poslušā.

Težavnejše stališče ima pri slovesni sv. maši moški zbor. Teško je že dobiti za priproste pevce primerno latinsko mašo, koliko vaj je še tembolj potreba, da se jo mnogobrojni zbor pravilno nauči, vendar je vkljub tem težkočam tukajšnje društvo že večkrat nepričakovano dobro pelo Schweitzerjevo mašo v C in Boegnerjevo Missa angelica.

Kako prijetno in blažilno je slišati v daljnem, skritelem kraju na deželi pravilno cerkveno petje! Kako ničevi pa so tudi izgovori, da na kmetih ni mogoče uvesti liturgičnega petja ali da ljudje ne marajo zanje.

Nekaj posebnega moram še omeniti v sodraškem pevskem društvu „Glas“. Biukoštni pondeljek blagoslovila se je njegova zastava. Velevažno pri tej zastavi se mi zdi to, da je, ako ne prva, vsaj mej prvimi na Slovenskem, katera nosi na jedni strani krasno podobo sv. Cecilije, slikano po slovečej Rafaelovi sliki. Svetnica drži v rokah orgle, ob njenih nogah leže raznovrstna glasbena orodja, nad njeno glavo pa je skupina pevajočih angelov, katere vsa zamaknjena poslušā.

Pevsko društvo „Glas“ se je ustanovilo pred dvema letoma in prva točka njegovih društvenih pravil se glasi: Namen društva je, gojiti cerkveno in narodno petje. Društvo je to svojo nalogo v tem času zvesto spolnovalo, kajti pri vsaki cerkveni slovesnosti nastopilo z lepimi pesmimi, spolnovalo jo bode gotovo i nadalje, saj nam je priča podoba sv. Cecilije na njegovi zastavi, poroki pa pevovodja, predsednik in posamezni člani, ki poznajo lepoto in vzvišenost pravega cerkvenega, cecilijanskega petja, za katero se vsi prav srčno vнемajo.

Ali bi ne bilo umestno priporočati vsem pevskim društvom, da bi se posvetila tudi cerkvenemu petju? Ali ni najčastnejše za vsako društvo, ako žrtvuje svoje moči v prvi vrsti neposredno Bogu v čast, da s svojimi glasovi povzdiguje službo božjo? Vrh tega se pa tudi ne dá tajiti, da se nudi pevcem, zlasti po deželi, ravno pri cerkvenem petju najlepša

prilika, vaditi se v petju, izobraževati si čut in okus za lepo, umetno petje ter pokazati svoje uspehe. Večkrat se sliši tožiti, da je težko dobiti pevcev ali da se ljudje ne menijo dosti za pevska društva. Ravno nasprotno je pri nas. Društvo ima blizo 40 udov in pri ljudstvu je priljubljeno. Zakaj? Vsako nedeljo je slišijo v cerkvi, pri vsaki cerkveni slovesnosti, zlasti pri procesijah čuje se peti lepe pesmi; kadar umrje kateri izmed društvenikov, razlega se med sprevedom pretresljivi „Miserere“, katerega poje društvo, ob grobu pa gniljive žalostinke. Naj bi torej oni, ki ustanavljajo pevska društva, stavili jim namen, gojiti tudi cerkveno petje, in društva bodo gotovo imela vsled tega veliko koristi!

Tebi, društvo „Glas“, pa kličem: Le tako naprej in nikdar ne pozabi prekrasnih besedi, katere si pelo pri blagoslovitvi svoje zastave:

Nad praporom čuvaj in varuj ves zbor
Zaščitnica naša, svetnica;
Ti kaži nam vedno naprej in navzgor,
Ti bodi nam varna vodnica!
Sv. Cecilija!

L. T.

Razne reči.

— † (Mal spominek staremu Cecilijancu.) Dne 23. marca t. l. je umrl tu v Ljubljani v 66. letu svoje starosti gospod Peter Cebin, učitelj v pokoju. Gotovo zasluži moč, da se ga tudi „Cerkv. Glasbenik“ spominja vsaj s par vrsticami. Ni bil sicer slaven komponist, pač pa spreten orglavec in navdušen cecilijanec. In to je toliko večjega pomena, ker g. Cebin je bil eden tistih silno redkih učiteljev starejše dobe, kateri so kljub raznim zaprekam prisegli na zastavo sv. Cecilije. Dà, smemo ga po pravici prištevati prvim in najstarejšim našim cecilijancem, kajti še predno je bilo pri nas ustanovljeno Cecilijino društvo, je bil že navdušen privrženec Wittov in naročnik njegovega cerkveno-glasbenega glasila. Služboval je na več krajih, med drugim dalje časa v Kranju in zadnji čas na Premu; a povsod je deloval na cerkvenem koru kot izboren orglavec in pevovodja, in sicer v duhu Cecilijinega društva. Moral je sicer zaradi tega slišati marsikatero grenko, a kljub temu ostal je vsikdar zvest svojim praviim načelom o cerkveni glasbi.

Osoda g. Petru na tem svetu nikakor ni bila mila; zato upajmo, da vsaj sedaj na onem svetu „lepše sonce njemu sije, lepša zarja rumeni.“ Svetila mu večna luč!

— Mil. g. škof paderbornski dr. Hubert Simar je aprila meseca razposlal po svoji škofiji okrožnico, v kateri priporoča duhovščini in organistom, da naj pristopijo Cecil. društvu ter kolikor mogoče podpirajo in pospešujejo njega namene; poudarja vpeljavo od sv. cerkve predpisanega liturgičnega petja in gojitev cerkvene pesmi v domačem jeziku in pričakuje zaželjene reforme v obeh ozirih od sodelovanja šol. Ker se po škofiji rabijo različne liturgične pevske knjige, kar ovira veljavo koralnega petja in povzroča razpore, zato ukazuje, da se sme edino le oficijelna rimska izdaja, (tiskana pri Pastetu v Regensburgu) po cerkvah njegove škofije vpeljati in rabiti.

— Cerkvéno-glasbena spaka. — V Beregszász-u na Ogerskem je bil slovesni „requiem“ s polno asistenco po r. grofnji Schönborn-Buchheim z naslednjimi točkami: *Introitus*: kos Beethoven-ove pogrebne koračnice, solo-spev z orglami, mažarski. *Graduale*: kalvinska nagrobnica — solo — mažarska. *Offertorium*: mažarska nagrobnica — solo z orglami. *Benedictus*: moški kvartet (pod vodstvom katoliškega učitelja) „Sirjatok“ (Jokajte vsi) mažarska nagrobnica. Dve liturgični pesmi ste bile latinski: *Dies irae* (le prva in zadnja kitica) — solo z orglami, in *Libera* s popolnim tekstom, četeroglasno; vse do studa sentimentalno, le cerkveno ne.

Današnjemu listu je pridana 6. štev. prilog.

Odgovorni vrednik lista Janez Gnjezda. — Odgovorni vrednik glash. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.